

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 544

van **ORRY VAN DE WAUWER**

datum: 12 mei 2023

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Hoger redders - Evolutie

Het stadsbestuur van Antwerpen vermindert het aantal openingsdagen in mei, juni en september voor enkele openlucht zwemmogelijkheden. Volgens schepen van Sport Peter Wouters zijn er “niet genoeg redders om alle zwembaden veilig open te houden”.

In een reactie laat RedFed, de Vlaamse Reddersfederatie, aangesloten bij en gesubsidieerd door Sport Vlaanderen, weten dat er gediplomeerde redders op overschot zijn maar dat het beroep niet aantrekkelijk genoeg is. Zo zouden redders te weinig verdienen, en mankeert het beroep respect en waardering.

Naar aanleiding van deze - op het eerste gezicht tegenstrijdige - verklaringen, graag volgende vragen aan de minister van Sport.

1. Hoeveel cursisten starten elk jaar aan de opleiding Hoger Redder, per opleidingscentrum? Graag de cijfers voor de jaren 2019-2022.
2. Idem de cijfers voor de opleiding redder-duiker?
3. Idem de cijfers voor de redders-aan-zee die een omscholing volgen tot Hoger Redder en redder-duiker?
4. Welke andere omscholingen bestaan er nog, en heeft de minister hier ook cijfers over?
5. Om de hoeveel jaar dient een hoger redder opnieuw een bekwaamheidsproef af te leggen om het diploma van Hoger Redder te verlengen? Hoeveel hoger redders doen dit elk jaar voor de eerder vernoemde jaren (2019-22)?
6. Hoe vaak in de hele redderscarrière legt een hoger redder deze proeven gemiddeld af om het diploma te hernieuwen?
7. Heeft de minister zicht op het statuut van de redders-in-opleiding? Gaat het voornamelijk om studenten die als jobstudent willen werken als hoger redder, dan wel om redders die hierin professioneel aan de slag gaan onder een regulier contract? Graag toelichting.
8. Hoeveel jobstudenten hoger-redder stromen hierna door naar reguliere vaste contracten als hoger redder?
9. Wanneer de federatie zegt dat er “gediplomeerde redders op overschot zijn”, gaat dit dan om elke redder die over het juiste en geactualiseerde diploma Hoger Redder beschikt, maar de job niet (meer) uitoefent / wil uitoefenen? Zijn er met andere

worden wel voldoende gediplomeerde redders, maar te weinig die het beroep willen uitoefenen? Of hoe moeten we deze uitspraak interpreteren?

10. Wat zijn de belangrijkste concrete kritieken van de Reddersfederatie op het statuut en beloning van redders, alsook m.b.t. het respect en de waardering voor het beroep?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 544 van 12 mei 2023

van **ORRY VAN DE WAUWER**

Indien in sommige zwembaden of regio's op bepaalde tijdstippen, het aantal openingsdagen of -uren van de zwemgelegenheden moet beperkt worden, dan duidt dit waarschijnlijk op een tekort aan beschikbare redders, maar ook op een multifactorieel probleem met complexe oplossingen. De Dag van de Redder die op 30 mei 2023 wordt georganiseerd probeert alvast op een positieve manier aandacht te vragen voor het beroep van redder door respect en waardering te vragen en de redder op zijn minst voor één dag in de schijnwerpers te plaatsen.

Sport Vlaanderen is via de Vlarem-wetgeving verantwoordelijk voor het opleiden en bijscholen van de redders in Vlaanderen, maar niet voor de tewerkstelling van de redders. Enkel de cijfers over het aantal opgeleide of bijgeschoolde redders kunnen dan ook door Sport Vlaanderen verstrekt worden. In eerdere antwoorden op schriftelijke vragen (SV59, SV60 en SV188) heb ik reeds aangegeven in mijn beleid op 3 klemtonen te werken om het tekort aan redders weg te werken:

- 1) Kwaliteitsvolle opleidingen/bijscholingen om de redders competent te maken/houden => zie antwoorden op vragen 1 tot 6
 - 2) Instroom van redders naar het werkveld/zwembad => zie antwoorden op vragen 7 en 8
 - 3) Retentie van de redders nadat ze tewerkgesteld zijn => zie antwoord op vraag 9
1. In onderstaande tabel wordt per kalenderjaar (2019-2022) een overzicht gegeven van de cursisten die starten (dit is niet het aantal geslaagden) aan de opleiding Hoger Redder per opleidingscentrum, gegroepeerd per provincie.

Provincie/Gemeente	2019	2020	2021	2022
Antwerpen	309	138	150	238
Antwerpen	24	14		
Arendonk	31	30	24	26
Beerse	32	20		27
Berchem	48	22	25	10
Brasschaat	48	28	26	46
Geel	57		21	24
Heist-op-den-Berg	17			20
Hoogstraten	9		14	
Kapellen		13		7
Kontich	21		18	
Mechelen	22	11		50
Mol			10	
Westerlo				28
Wuustwezel			12	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	45	4	20	20
Brussel	45	4	20	20
Limburg	96	65	119	155
Beringen			15	27
Bilzen	27			

Bree	18	23	18	30
Dilsen-Stokkem				13
Hasselt	29	27	32	30
Lommel	22		18	
Maaseik			23	
Sint-Truiden			13	23
Tessenderlo		15		32
Oost-Vlaanderen	156	234	158	267
Aalst			17	17
Beveren		18		9
Dendermonde		20		21
Evergem	28	32	20	20
Gent	53	87	79	86
Geraardsbergen	19	21	12	19
Merelbeke				12
Oudenaarde	5	26	18	24
Ronse				20
Sint-Niklaas	38	11	12	22
Zottegem	13	19		17
Vlaams-Brabant	227	104	135	142
Aarschot	27	17	26	24
Diest	18		21	
Dilbeek	16	19		25
Grimbergen	27			
Halle	23		40	20
Leuven	111	52	41	48
Liedekerke				
Londerzeel	5		7	
Overijse				25
Rotselaar		16		
West-Vlaanderen	335	210	192	281
Anzegem				
Blankenberge	8		6	
Brugge	23	22	58	65
De Panne	9	12		38
Ieper		18		26
Izegem		19		
Knokke-Heist	21	26		19
Koksijde	15	10		
Kortrijk	154	17	31	53
Meulebeke	35	36	28	31
Nieuwpoort		15	6	
Poperinge	28		18	
Roeselare			10	
Torhout	19	9	11	22
Waregem	23	26	24	27
Eindtotaal	1168	755	774	1103

2. In onderstaande tabel wordt per kalenderjaar (2019-2022) een overzicht gegeven van de cursisten die starten (dit is niet het aantal geslaagden) aan de opleiding Duiker Redder per opleidingscentrum, gegroepeerd per provincie.

Provincie/Gemeente	2019	2020	2021	2022
Vlaams-Brabant	7		16	19

Aarschot	7	16	19
West-Vlaanderen	23		5
Brugge	23		5
Eindtotaal	30	16	24

3. In onderstaande tabel wordt per kalenderjaar (2019-2022) een overzicht gegeven van de cursisten die starten (dit is niet het aantal geslaagden) aan de overgangsopleiding van Redder aan Zeer naar Hoger Redder per opleidingscentrum, gegroepeerd per provincie.

Provincie/Gemeente	2019	2020	2021	2022
West-Vlaanderen	44	41	49	57
Brugge	18	16	23	12
Middelkerke				17
Oostende	26	25	26	28
Eindtotaal	44	41	49	57

4. Op dit ogenblik bestaan er geen andere actieve overgangstrajecten, maar dit wordt continu afgestemd tussen alle relevante actoren binnen het permanent overlegorgaan Redden van de Vlaamse Trainersschool/Sport Vlaanderen.
5. Een Hoger Redder dient jaarlijks verplicht een door Sport Vlaanderen erkende bijscholing te volgen om in regel te blijven met de Vlarem-wetgeving.
Het aantal redders dat zich bijschoolde was:
- 2019: 5.051
 - 2020: 5.049
 - 2021: 4.914
 - 2022: 4.964
6. Het is niet mogelijk om correct aan te geven hoe vaak in de volledige redderscarrière een redder de bijscholingen aflegde, omdat de data nog maar sinds 2014 worden bijgehouden. Bovendien weet Sport Vlaanderen niet wie van de redders die zich bijschoolt, effectief aan de slag is als redder. Toch geeft onderstaande tabel al een indicatief beeld van het aantal redders dat zich een x-aantal opeenvolgende jaren heeft bijgeschoold vanaf 2014 (dus maximaal 9 jaar mogelijk). Bijna 3.000 redders ($\pm 25\%$ van het totaal aantal bijgeschoolde redders) hebben zich sinds 2014 minstens 6 jaar bijgeschoold (dit zijn de vet aangeduide lijnen in onderstaande tabel).

Bijgeschoolde redders tussen 2014-2022	Aantal	Procentueel
1 jaar	3.094	26,32%
2 jaar	1.909	16,24%
3 jaar	1.628	13,85%
4 jaar	1.288	10,96%
5 jaar	923	7,85%
6 jaar	786	6,69%
7 jaar	682	5,80%
8 jaar	708	6,02%
9 jaar	738	6,28%
Eindtotaal	11.756	100,00%

7. Bij de inschrijving voor een opleiding mag naar gegevens zoals het statuut niet gevraagd worden. Eens een cursist ingeschreven is, wordt er wel steekproefsgewijs via informele contacten binnen cursistengroepen gepolst naar de achtergrond en dan blijkt dat een groot aantal van de cursisten als jobstudent willen werken als redder. Er zijn wel verschillen per regio. Sinds enkele jaren worden ook enkele cursussen samen

met de VDAB georganiseerd, en hier gaat het dan over een doelpubliek dat meer specifiek op zoek is naar een volwaardige job.

8. Op dit ogenblik zijn er bij Sport Vlaanderen, noch bij de Vlaamse Reddingsfederatie vzw, noch bij het Netwerk Lokaal Sportbeleid vzw nauwkeurige doorstroomgegevens van redders bekend. Er worden enkel beperkte kengetallen (bv. aantal contracten en aantal VTE van een beperkt deel van de zwembaden) bijgehouden door het Netwerk Lokaal Sportbeleid vzw. Een beperkt deel van de jobstudenten lijkt door te stromen naar vaste contracten en vaak stoppen jobstudenten wanneer ze hun studies hebben afgewerkt.
9. Ik kan niet spreken namens "de federatie", maar uit bovenstaande gegevens (deelvragen 1 tot 6) blijkt dat er voldoende redders worden opgeleid, dat er jaarlijks voldoende redders worden bijgeschoold en dat er 738 redders zijn die de voorbije 9 jaren (sinds 2014) onafgebroken hun jaarlijks verplichte reddersbijscholing hebben gevolgd. In de inleiding heb ik reeds gesteld dat het tekort aan redders een multifactorieel probleem is, met complexe oplossingen. Navraag bij de Vlaamse Reddingsfederatie vzw leert dat er effectief heel wat opgeleide redders wel als jobstudent of als extra bijverdienste willen/kunnen functioneren, maar dit niet als beroep wensen/kunnen doen. De toekenning van de mogelijkheid aan de sportsector om te kunnen werken met fiscaal voordelige flexijobs zou hier soelaas kunnen bieden, maar vooralsnog weigert de federale regering in te gaan op deze vraag.
10. Om op deze vraag te kunnen antwoorden, heb ik contact moeten nemen met de Vlaamse Reddingsfederatie omdat er rechtstreeks gevraagd wordt naar hun "belangrijkste concrete kritieken".

Minder respect en waardering

De Vlaamse Reddingsfederatie vzw geeft aan dat er de laatste jaren duidelijk minder respect en waardering is van bezoekers van zwemgelegenheden voor de redders, vandaar ook de Dag van de Redder die op 30 mei 2023 georganiseerd wordt.

Het grote publiek begrijpt wellicht niet volledig welke verantwoordelijkheden en vaardigheden vereist zijn om als redder te functioneren. Redders krijgen een uitgebreide opleiding en jaarlijkse bijscholing om ervoor te zorgen dat ze met allerlei situaties kunnen omgaan, van het voorkomen van ongelukken tot het uitvoeren van reddingen en het verlenen van eerste hulp. De perceptie van het publiek kan echter beperkt zijn tot het zien van redder als personen die alleen maar bij het zwembad of het strand zitten, waardoor hun deskundigheid en waarde wordt onderschat.

Op sommige plaatsen worden redders bijna dagelijks geconfronteerd met (verbale) agressie. Soms wordt de redder zelfs het slachtoffer van slagen en verwondingen. De berichtgeving die daarover wordt gegeven is nefast voor de motivatie van nieuwe redders. De straffeloosheid t.o.v. de amokmakers wordt door veel (kandidaat-) redders als schrijnend gevoeld.

Het beeld dat de media schetsen van redders, bijvoorbeeld in films of televisieshows, richt zich vaak op de amusementsaspecten in plaats van een nauwkeurig beeld te geven van de uitdagingen en het belang van het werk. Dit kan bijdragen tot misvattingen en een gebrek aan waardering voor het echte werk van de redders.

Verantwoordelijkheden versus verloning versus carrièrekansen

Daarnaast geven redders en kandidaat-redders aan dat de job/functie een grote verantwoordelijkheid met zich mee brengt. Heel wat van de gecontacteerde redders gaf echter aan dat de verloning/salarisschaal waar men in ingeschaald was, niet in overeenstemming was met deze verantwoordelijkheden. Redders die gecontacteerd werden wanneer ze gestopt waren met hun job, gaven aan dat ze andere job genomen

hadden met ofwel betere verloning, ofwel minder verantwoordelijkheden of betere werkuren.

Een job/functie als redder is vaak een seizoensgebonden of deeltijdse baan, vooral bij openluchtwembaden of stranden. Dit kan resulteren in beperkte doorgroeimogelijkheden en financiële stabiliteit, waardoor sommigen afhaken en op zoek gaan naar een stabiel of vast werk elders.

Als redder dien je voortdurend waakzaam en oplettend te zijn en dat vaak gedurende lange uren. De aard van het werk vereist dat redders het water continu scannen op mogelijke risico's en voorbereid zijn op noodsituaties. Het repetitieve karakter van het werk, vooral tijdens rustigere periodes, kan voor sommigen na verloop van tijd eentonig en minder bevredigend worden.

In sommige gevallen hebben de redders het gevoel dat er een gebrek is aan doorgroeimogelijkheden binnen hun job. Dit kan de baan minder aantrekkelijk maken voor wie op zoek is naar professionele groei en ontwikkeling.